

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
Кафедра організації та економіки фармації

**Основи фармацевтичної економіки.
Характеристика економічних
показників торгово-фінансової
діяльності аптечних закладів.
Аналіз фінансово-господарської
діяльності**

Фармаекономіка – це інтегральна наука, яка поєднує знання економіки з іншими галузями науки (медицина, соціологія, психологія, математика, маркетинг та ін.) та досліджує вплив різних факторів на рівень фармацевтичної допомоги населенню та стан фармацевтичної галузі.

Об'єктом досліджень фармаекономіки є соціально-економічні процеси, що відбуваються в різних аспектах діяльності, а також фармацевтичне ціноутворення, страхування, оподаткування, кредитування.

Предметом досліджень є економічні та фінансові категорії, показники, дані управлінського обліку та звітності, схеми фармакотерапії різних захворювань, витрати систем охорони здоров'я та суб'єктів господарювання.

Зовнішні та внутрішні фактори формування фармаекономіки як окремої інтегральної науки

Зовнішні фактори	Внутрішні фактори
Активний розвиток фармації, медицини та суміжних з ними наук	Активний розвиток фармацевтичного ринку
Зміна соціально-економічних пріоритетів у суспільстві по відношенню до якості життя хворих	Розповсюдження ринкових категорій у фармації
Посилення ролі держави в гарантії надання ефективної лікарської допомоги незалежно від соціального статусу громадян	Вимоги до гармонізації фармацевтичного законодавства
Необхідність розробки та впровадження національних програм розвитку системи охорони здоров'я згідно з міжнародними стандартами	Необхідність систематизації та стандартизації знань в галузі розробки, досліджень, створення, виробництва, контролю якості, реалізації та раціонального використання ліків
Посилення впливу соціально-економічних, культурних, освітніх, психологічних факторів на вимоги населення до якості фармацевтичної допомоги, що надається	Наявність альтернативних методик лікування та введення загальнодержавних стандартів фармакотерапії
Розвиток процесів глобалізації та інтеграції у фармації	Впровадження концепції відповідального самолікування та фармацевтичної опіки

Виконання аптекою та фармацевтичною фірмою основної задачі – забезпечення населення та лікувально-профілактичних закладів фармацевтичною допомогою – реалізується через продаж лікарських засобів та супутніх товарів аптечного асортименту.

Суспільно-економічні, природничі та медичні науки

Держава ↔ Суспільство ↔ Людина

Фармаекономіка як інтегральна дисципліна

Фармацевтичний маркетинг та менеджмент

Складові дисципліни

Фармакоекономіка

Організація та управління

Система обліку

Аналіз

Планування та стратегічне прогнозування

Організація

Галузеве управління

Державне та регіональне управління

Внутрішньогосподарський (управлінський) облік

Бухгалтерський облік

Фінансовий облік

Статистичний облік

Податковий облік

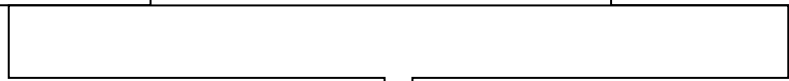
Взаємозв'язок основної задачі діяльності та показників торгово-фінансової діяльності аптек і фармацевтичних фірм

Виконання основної задачі аптеки: забезпечення населення кваліфікованою, повноцінною та своєчасною фарм. допомогою

Оптимізація показників

Товарні запаси	
У днях	За сумою

Рецептура	
Амбулаторна	Стационарна

Товарообіг (обсяг продажу) в роздрібних цінах

Торговельні накладення

Витрати

Прибуток

Рентабельність

Результати торгово-фінансової діяльності

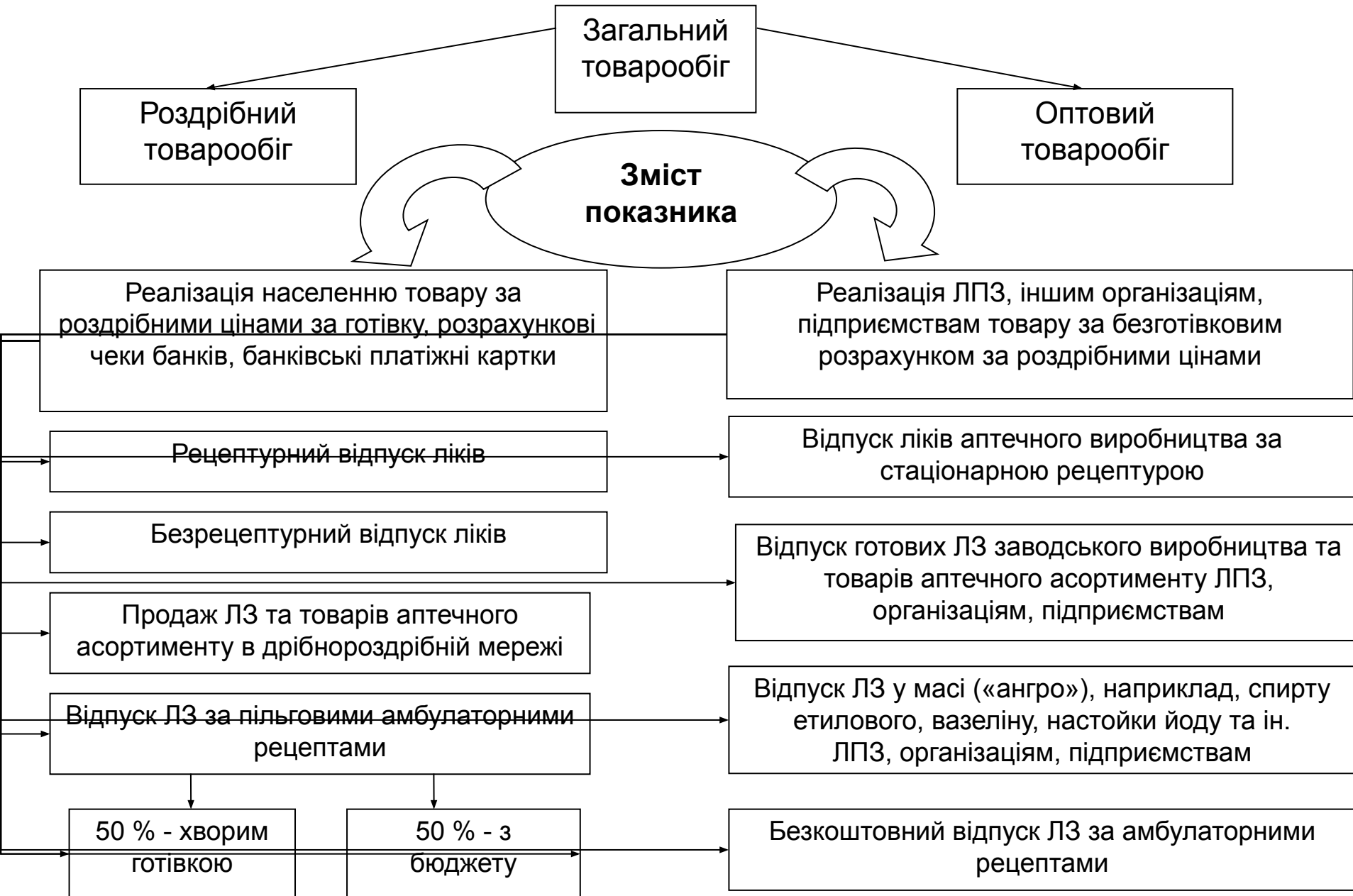

Товарообіг – форма обміну товарів за допомогою грошей. Процес обороту охоплює дві складові: продаж товару за гроші (Т – Г) і купівля за гроші нового товару (Г – Т).

Роздрібний товарообіг – це виручка від продажу безпосередньо населенню споживчих товарів (як за готівку, так і за безготівковими розрахунками) через організований споживчий ринок, тобто спеціально організовану торговельну мережу (аптеки, пункти, кіоски) підприємствами незалежно від відомчої підпорядкованості, форми власності і господарювання.

Оптовий товарообіг включає продаж товарів для кінцевого споживання лікувально-профілактичним закладам та іншим підприємствам, організаціям за безготівковими розрахунками.

Структура загального товарообігу

Індекс цін – (лат. index – показник, список) – це відносний показник, який відображає зміну цін за певний період часу.

Види індексу цін:

- індивідуальний
- загальний

Індивідуальний індекс цін розраховують за формулою:

$$I_p = P_1 / P_0$$

де: P_1 – ціна ЛЗ за певний період (рік, місяць);

P_0 – ціна ЛЗ за базовий період.

Загальний індекс цін дає порівняльну характеристику динаміки цін на лікарські засоби загалом та має дві форми залежно від методики побудови – агрегатну (сумарну) та середньозважену.

Загальний індекс цін на лікарські засоби визначається **за формулою:**

$$I_s = \frac{\sum_{i=1}^n I_p \cdot t_i}{\sum_{i=1}^n t_i}$$

де: I_p – індивідуальний індекс цін на ЛЗ;

t_i – питома вага обсягу виробництва (ввезення, реалізації)

i -го ЛЗ у загальному обсязі ЛЗ.

Проведення аналізу загального товарообігу в діючих цінах та з урахуванням індексу цін

Приклад

Показники товарообігу аптеки та загальні індекси цін на ЛЗ за останні 5 років:

Показник	Одиниця виміру	Роки				
		2007	2008	2009	2010	2011
Товарообіг загальний	тис. грн.	1200	1380	1470	1520	1600
Індекс цін	-	-	1,07	1,12	1,10	1,13

При аналізі даних товарообігу розраховують статистичні показники, які характеризують динаміку товарообігу за звітні періоди (абсолютний приріст, темпи росту (Тр, %), темпи приросту (Тп, %), коефіцієнти).

Порівняння показників може бути базисним (кожен показник порівнюється з показником, прийнятим за базу порівняння) та ланцюговим (кожний наступний показник порівнюється з попереднім).

Формули розрахунків:

1) Абсолютні прирости Δn :

- базисне порівняння

Δn = товарообіг і-го року – товарообіг базисного року;

- ланцюгове порівняння

Δn = товарообіг наступного року – товарообіг попереднього року

2) Коефіцієнт росту:

K_n (базисний) = Товарообіг наступного року / Товарообіг базового року

K_n (ланцюговий) = Товарообіг наступного року / Товарообіг попереднього року

Коли $K_n > 1,0$, то маємо зростання товарообігу,
при $K_n < 1,0$ – зниження товарообігу

3) Темпи росту:

Тр (базисний) = Товарообіг наступного року / Товарообіг базового року*100%,

Тр (ланцюговий) = Товарообіг наступного року / Товарообіг попереднього року*100%,

При значенні Тр > 100% маємо зростання товарообігу, а при значенні Тр < 100% – зниження товарообігу.

4) Темпи приросту:

Тп (базисний) = Тр (базисний) – 100%,

Тп (ланцюговий) = Тр (ланцюговий) – 100%.

Приклад

- Т/о II року в цінах I року = $1380000 \text{ грн.} / 1,07 = 1289720 \text{ грн.}$
- Т/о III року в цінах I року = $1470000 \text{ грн.} / 1,12 * 1,07 = 12266376 \text{ грн.}$
- Т/о IV року в цінах I року = $1520000 \text{ грн.} / 1,10 * 1,12 * 1,07 = 1153088 \text{ грн.}$
- Т/о V року в цінах I року = $1600000 \text{ грн.} / 1,13 * 1,10 * 1,12 * 1,07 = 1074114 \text{ грн.}$

Показник	Один. виміру	Роки				
		2007	2008	2009	2010	2011
Товарообіг у діючих цінах	тис. грн.	1200	1380	1470	1520	1600
Товарообіг у співставних цінах	тис. грн.	1200	1289,720	1226,636	1153,088	1074,114

Розрахунки середніх показників динаміки товарообігу в співставних та діючих цінах:

Середній абсолютний приріст (діючі ціни):

$$\Delta = 180000 + 90000 + 50000 + 80000 / 4 = 100000 \text{ (грн).}$$

Тобто в середньому товарообіг щорічно збільшується на 100 000 грн.

Середній абсолютний приріст в співставних цінах:

$$\Delta = 89720 + (-63084) + (-73548) + (-78974) / 4 = -31472 \text{ (грн.)}$$

Тобто у співставних цінах товарообіг щорічно зменшується на 31472 грн.

Класифікація товарних запасів

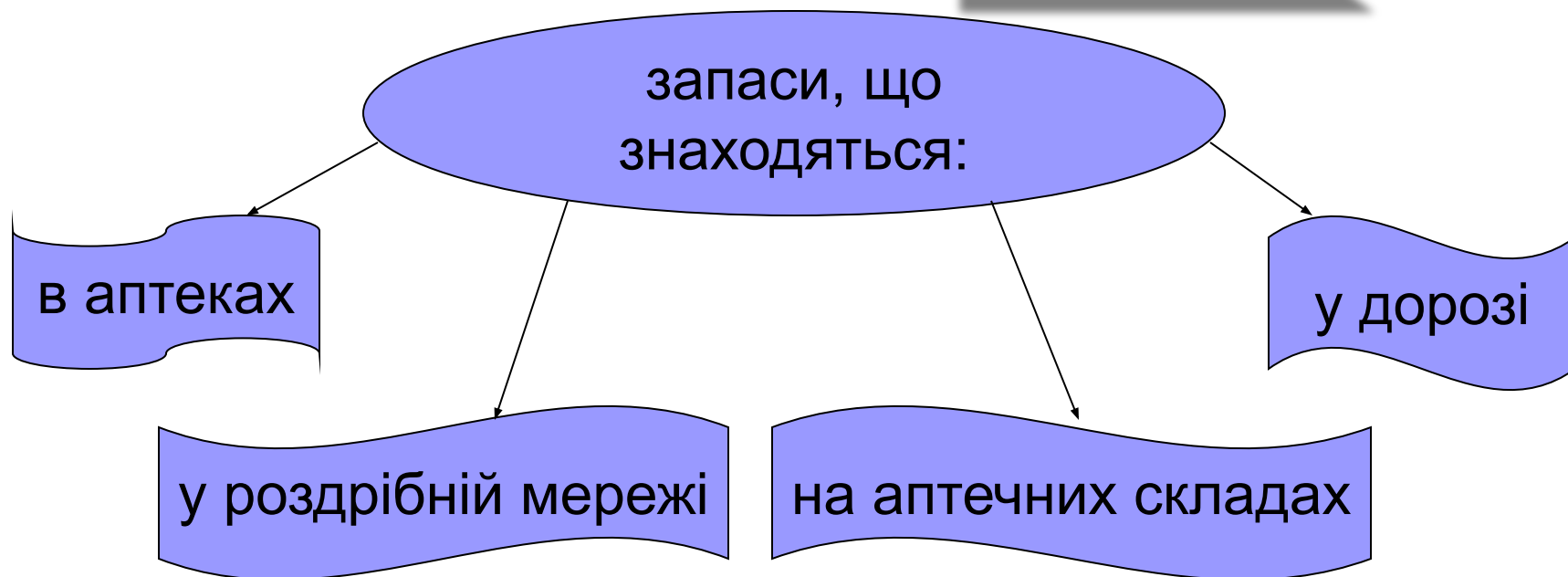
За призначенням

поточного призначення (для забезпечення повсякденного попиту)

цільового (для ліквідації спалахів грипу, інфекційних захворювань)

дострокового завезення,
сезонного накопичення (ЛРС)

За місцем знаходження

Класифікація товарних запасів

По відношенню до планованого періоду

```
graph TD; A[По відношенню до планованого періоду] --> B[Звітні початкові (вхідні) —  
запаси на початок  
планованого періоду]; A --> C[Кінцеві (вихідні) —  
запаси на кінець  
планованого періоду];
```

Звітні початкові (вхідні) —
запаси на початок
планованого періоду

Кінцеві (вихідні) —
запаси на кінець
планованого періоду

Товарні запаси виражаються **у днях та в сумі** за оптовими цінами (ціни собівартості реалізації товару).

Найскладнішим є процес нормування товарних запасів.

Норматив ТЗ – оптимальний запас товарів за асортиментом та обсягом, що забезпечує задовільнення попиту.

Щоб визначити запас товарів у днях обігу, фактичні товарні запаси поділяють на середній одноденний обіг, що склався на відповідний звітний період.

Товарообіговість – це швидкість реалізації товарів або час, протягом якого реалізуються середні товарні запаси за звітний період. Товарообіговість виражається кількістю днів, за які реалізується середній товарний запас, або кількістю обігів, яку здійснює середній товарний запас за звітний рік (у разях).

$$\text{Тобіг} = O : \text{Тодн};$$

$$\text{Коб} = \text{Чдн} : \text{Тобіг},$$

де: Тобіг – товарообіговість у днях;

O – середні товарні запаси поточного зберігання в оптових цінах;

Тодн – середній односторонній обіг товару в оптових цінах;

Коб – показник, який характеризує товарообіговість у кількості оборотів;

Чдн – кількість днів у періоді

Середні товарні запаси розраховують за формулою середнього арифметичного:

$$O_{\text{міс}} = (O_{\text{п}} + O_{\text{к}}) / 2,$$

$$O_{\text{кв}} = (O_1 + O_2 + O_3) / 3,$$

$$O_{\text{річ}} = (O_{1\text{кв}} + O_{2\text{кв}} + O_{3\text{кв}} + O_{4\text{кв}}) / 4,$$

де:

$O_{\text{п}}$ – товарні запаси (залишки товару) на початок місяця;

$O_{\text{к}}$ – товарні запаси (залишки товару) на кінець місяця;

O_1, O_2, O_3 – середньомісячні товарні запаси (залишки);

$O_{1\text{кв}}, O_{2\text{кв}}, O_{3\text{кв}}, O_{4\text{кв}}$ – середньоквартальні товарні запаси (залишки).

При нормуванні товарних запасів (НТЗ) необхідно враховувати, що норматив складається з часу:

- перебування товару у формі торгового запасу;
- необхідного для приймання, перевірки якості і підготовки товару до реалізації;
- знаходження товару в дорозі;
- гарантійного страхового запасу, створюваного на випадок збоїв у постачанні, зміні попиту.

На практиці найчастіше використовуються два методи розрахунку НТЗ.

Основні етапи розрахунку нормативу товарних запасів

Розрахунок НТЗ

Метод № 1

Етапи
розрахунків

Метод № 2

1. Товарообіг у роздрібних цінах (грн.) помножується на рівень собівартості реалізації товару (%) для розрахунку товарообігу в оптових цінах (грн.) за певний період часу

2. $\frac{\text{Товарообіг в оптових цінах, грн.}}{\text{Середньостатистичні товарні запаси в оптових цінах, грн.}} = \text{Кількість обігів}$

3. $\frac{360 \text{ днів}}{\text{Кількість обігів}} = \text{Дні запасу}$

4. $\frac{\text{Товарообіг в оптових цінах, грн.}}{360 \text{ днів}} = \text{Обіг одного дня за оптовими цінами, грн./день}$

5. $\text{НТЗ, грн.} = \text{Обіг одного дня за оптовими цінами, грн./день} \times \text{Норматив днів запасу}$

2. $\frac{\text{Товарообіг в оптових цінах, грн.}}{360 \text{ днів}} = \text{Обіг одного дня за опт. цінами, грн./день}$

3. $\frac{\text{Середньостатистичні товарні запаси в оптових цінах, грн.}}{\text{Обіг одного дня за оптовими цінами, грн./день}} = \text{Дні запасу}$

4. $\text{Обіг одного дня за оптовими цінами, грн./день} \times \text{Норматив днів запасу} = \text{Норматив товарних запасів}$

Наступним важливим показником, що характеризує ефективність роботи аптеки, фармацевтичної фірми є **продуктивність праці** (ПП). Вона визначається як сума реалізованого товару на одного робітника середньоспискової чисельності (ССч):

$$\text{ПП, грн./осіб} = \frac{\text{Товарообіг загальний в р. ц., грн.}}{\text{ССч, осіб}}$$

Рецептура розраховується як показник кількості лікарських засобів, відпущених аптекою за рецептами або вимогами (накладними) лікувально-профілактичних закладів за певний період часу.

Класифікація рецептури

За технологічним показником:

- екстемпоральна (індивідуальне приготування ліків)
- готових лікарських засобів (ліки промислового та внутрішньоаптечного виготовлення)

Залежно від статусу лікувально-профілактичного закладу, де були виписані рецепти:

- амбулаторна
- стаціонарна

Амбулаторна рецептура визначає кількість відпущених лікарських засобів за певний період часу амбулаторним хворим за рецептами лікарів, які працюють в поліклініках, клініках науково-дослідних інститутів, медичних навчальних закладах, медичних пунктах, а також юридичних та фізичних осіб, які займаються медичною практикою.

Стаціонарна рецептура – це рецепти, які надходять з ЛПЗ і призначені для одержання лікарських засобів з аптеки для потреб цих закладів (лікування хворих, які знаходяться на стаціонарному лікуванні у відділах лікарні, виконання лікувальних процедур тощо).

Залежно від форми оплати за надану лікарську допомогу:

- рецептура, яку реалізують за повну вартість (оплата здійснюється готівкою на момент купівлі товару)
- безкоштовна
- пільгова (безготівковий розрахунок між аптекою та лікувально-профілактичними закладами або в разі пільгової рецептури частково готівковий та безготівковий розрахунок)

У системі медичного страхування виділяють **страхову рецептуру**. Вона складається зі страхових рецептів, за якими відпущено ліки застрахованим хворим і вартість яких буде оплачена зі спеціальних страхових фондів обов'язкового або добровільного медичного страхування.

Торговельні накладення – основне джерело формування доходу аптеки. **Торговельні накладення** – це частина роздрібної ціни, яка призначена для відшкодування витрат обігу і створення прибутку.

Торговельні накладення **розраховують**, як різницю між цінами реалізації та цінами закупівлі фармацевтичної продукції. Аналіз, облік та планування торговельних накладень здійснюють у сумарному та відносному показниках.

Рівень торговельних накладень (%) = Сума торговельних накладень, грн. / Товарообіг в роздрібних цінах, грн. *100%

Рівень торговельних накладень,% + Рівень собівартості реалізації товару,% = 100%

Витрати – це виражені у грошовій формі витрати різних видів економічних ресурсів (праці, сировини, матеріалів, основних засобів, фінансових ресурсів) у процесі виробництва, обігу і розподілу фармацевтичної продукції та товарів.

Класифікація витрат згідно з видами обліку

```
graph TD; A[Класифікація витрат згідно з видами обліку] --> B[витрати обігу (внутрішньогосподарський (управлінський) облік)]; A --> C[витрати (бухгалтерський облік)]; A --> D[витрати валові (податковий облік)];
```

витрати обігу
(внутрішньогосподарський
(управлінський) облік)

витрати
(бухгалтерський
облік)

витрати
валові
(податковий
облік)

Для аптек, що здійснюють виробничу функцію, в структурі загальних витрат виділяють:

Виробничі витрати – пов'язані з внутрішньоаптечним виготовленням ліків

Витрати обігу – комплексний показник, пов'язаний з організацією торговельної діяльності (придбання, доставка, зберігання товарів)

Витрати обігу – це поточні витрати, представлені у грошовій формі та направлені на здійснення процесу доведення товарів від виробника до споживача.

Залежно від ступеня впливу товарообігу на суму витрат:

- умовно змінні
- умовно постійні (фіксовані).

Розмір умовно змінних витрат зменшується або збільшується залежно від відповідних змін товарообігу (природні витрати товару, витрати на тару, суми списання допоміжних матеріалів тощо).

Витрати, розмір яких суттєво не залежить від суми проданого товару, відносять до умовно постійних (фіксованих) витрат, наприклад, орендна плата, заробітна плата адміністративного персоналу, амортизаційні відрахування, відсоток за кредитами банку, витрати на ремонт приміщення та ін.

Рівень витрат обігу (%) = Сума витрат, грн. / Товарообіг загальний в роздрібних цінах, грн. * 100%

Використовуючи дані економічного аналізу торговельних накладень і витрат, можна розрахувати той обсяг реалізації (товарообіг), при якому отриманий дохід від реалізації дорівнюватиме витратам на функціонування аптеки, фармацевтичної фірми. Такий обсяг реалізації називається «точкою беззбитковості» (Тб/зб), а в закордонних джерелах – «точкою екстремуму».

Даний економічний показник можна розрахувати математично та графічно.

Результатом торгово-фінансової діяльності аптек і фармацевтичних фірм є прибуток.

У внутрішньогосподарському (управлінському) обліку виділяють **операційний, балансовий і чистий прибуток.**

Прибуток операційний (прибуток від реалізації товарів і послуг), грн. = Сума реалізованих торговельних накладень, грн. – Сума витрат обігу, грн.

Прибуток балансовий, грн. = Прибуток операційний, грн. + Позареалізаційні доходи, грн. – Позареалізаційні витрати, грн.

Прибуток чистий, грн. = Прибуток балансовий, грн. – Податок на прибуток, грн.

Рентабельність визначається як відношення суми одержаного від діяльності прибутку (ПР) до суми товарообігу:

$$P, \% = \frac{\Sigma \text{ПР, грн.}}{\Sigma \text{Товарообігу в роздрібних цінах, грн.}} * 100\%$$

Рентабельність витрат основної діяльності визначається як відношення суми ПР, одержаного від цієї діяльності, до суми витрат (В) підприємства на її забезпечення:

$$P, \% = \frac{\Sigma \text{ПР, грн.}}{\Sigma \text{витрат, грн.}} * 100\%$$

Рентабельність основних фондів визначається як відношення суми прибутку до суми вартості основних фондів (ВОФ):

$$P, \% = \Sigma \text{ПР, грн.} / \Sigma \text{ВОФ, грн.} * 100\%.$$

Рентабельність фонду заробітної плати (ФЗП) визначається як відношення суми ПР до ФЗП:

$$P, \% = \Sigma \text{ПР, грн.} / \Sigma \text{ФЗП, грн.} * 100\%.$$

Рентабельність продукції фармацевтичних підприємств (у сфері виробництва) визначається як відношення ПР продукції до повних витрат (ПВ) (собівартості) її виробництва та обігу:

$$P, \% = \Sigma \text{ПР, грн.} / \Sigma \text{ПВ або собівартість} * 100\%.$$

Термін «аналіз» походить від грецького слова «analysis», що в перекладі означає «розділяю», «розчленовую», тобто аналіз представляє собою розчленування явища або предмета на його складові (елементи) для вивчення їх як частин цілого. На сьогодні існують різні види аналізу.

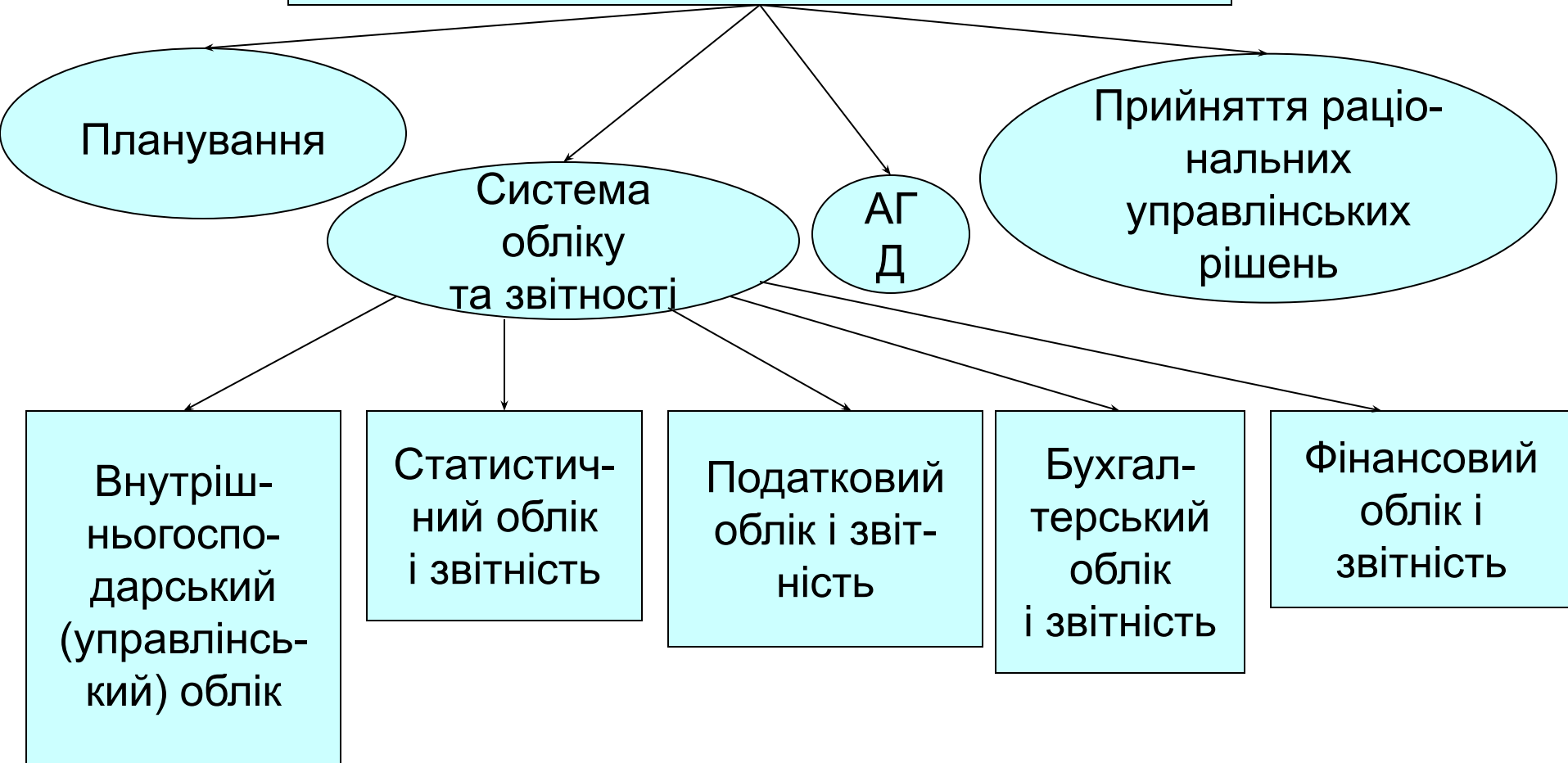
Це – фізичний, хімічний, математичний, статистичний, фармацевтичний та ін. Вони відрізняються метою, об'єктами, методами досліджень.

На відміну від вищезгаданих методів аналізу, **економічний** належить до абстрактно-логічного методу досліджень економічних явищ.

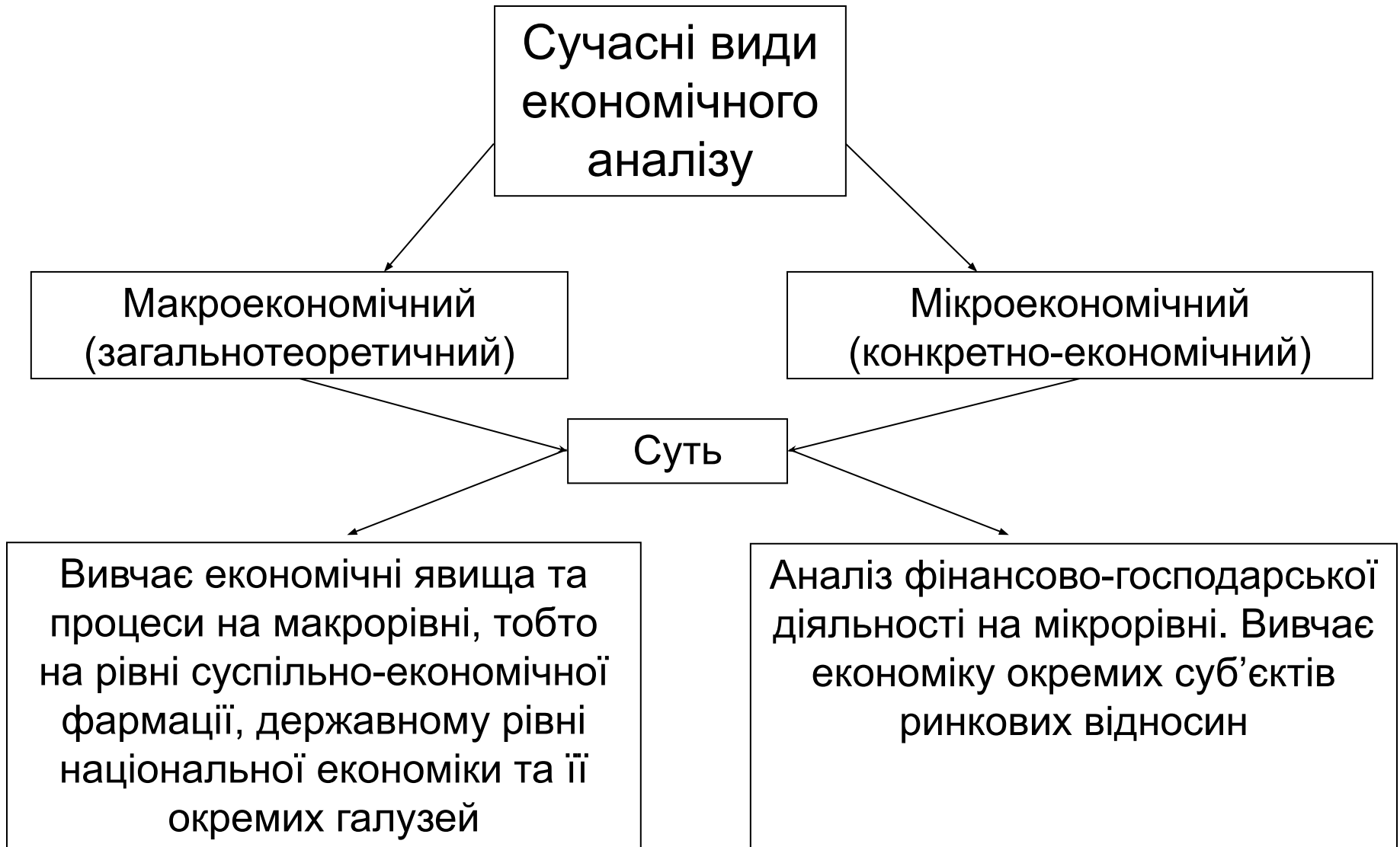
На теперішній момент **аналіз господарської діяльності** займає провідне місце у системі управління фармацевтичною діяльністю.

Аналіз господарської діяльності (АГД) у системі управління аптекою та фармацевтично фірмою

Система управління діяльністю

Види та суть економічного аналізу

Класифікація АГД

За галузевою ознакою, яка базується на суспільному розподілі праці, аналіз поділяється на:

- галузевий (враховується специфіка окремих галузей економіки)
- міжгалузевий

Відповідно до часової ознаки:

- попередній (перспективний)
- наступний (ретроспективний, історичний)

За просторовою ознакою:

- внутрішньогосподарський
- міжгосподарський

За методом проведення:

- горизонтальний
- вертикальний

Особливе місце у класифікації АГД займає така ознака, як **об'єкт управління**. Ця класифікація має такі підрівні:

- техніко-економічний аналіз, що вивчає технічні служби підприємства, взаємодію технічних та економічних процесів та встановлення їх впливу на економічні результати діяльності;
- фінансово-економічний аналіз, що проводиться для вивчення фінансових результатів функціонування підприємств, виявлення резервів збільшення суми прибутку, покращення фінансового стану підприємства;
- аудиторський (бухгалтерський) аналіз необхідний як експертна діагностика фінансового стану підприємства. Проводиться аудиторськими фірмами;
- соціально-економічний, що вивчає взаємозв'язок соціальних та економічних процесів, їх вплив на економічні результати діяльності суб'єктів;
- економіко-статистичний аналіз застосовується для вивчення масових суспільних явищ на різних рівнях управлінь (підприємства, галузі, регіону);
- економіко-екологічний аналіз досліджує взаємодію економічних та екологічних процесів, пов'язаних зі збереженням навколишнього середовища;
- маркетинговий аналіз застосовується для вивчення зовнішнього середовища функціонування підприємства, ринку сировини та збуту готової продукції, її конкурентоспроможності, попиту і пропозиції, комерційного ризику.

За методикою вивчення об'єктів:

- порівняльний
- діагностичний
- факторний
- маржинальний
- функціонально-вартісний
- стохастичний
- економіко-математичний

За ознакою суб'єкта (користувача аналізу):

- внутрішній
- зовнішній

За ступенем обхвату об'єктів, які вивчаються:

- суцільний
- вибірковий

За змістом програми:

- комплексний
- тематичний

Предметом аналізу господарської діяльності є економічні процеси, що відбуваються в результаті фінансово-господарської діяльності, а також причинно-наслідкові зв'язки різних економічних явищ та процесів.

Основними методологічними питаннями в організації АГД у сучасних ринкових умовах постають систематизація, моделювання, вимірювання причинно-наслідкових зв'язків економічних явищ та процесів.

Об'єкт АГД – економічні результати фінансово-господарської діяльності підприємства.

Функції АГД

Основна функція АГД - дослідження дій різних економічних законів, виявлення закономірностей та тенденцій розвитку економічних явищ та процесів в умовах функціонування конкретного підприємства.

Крім цього, АГД має такі додаткові функції:

- наукове обґрунтування поточних та перспективних планів;
- контроль за виконанням планів та управлінських рішень, економічним використанням ресурсів;
- пошук резервів підвищення ефективності діяльності підприємства на підставі використання передового досвіду та досягнення науки і практики;
- оцінка результатів діяльності підприємства щодо виконання прогнозів, досягнутого рівня розвитку економіки, використання наявних можливостей;
- розробка заходів щодо використання виявлених резервів у процесі фінансово-економічної діяльності.

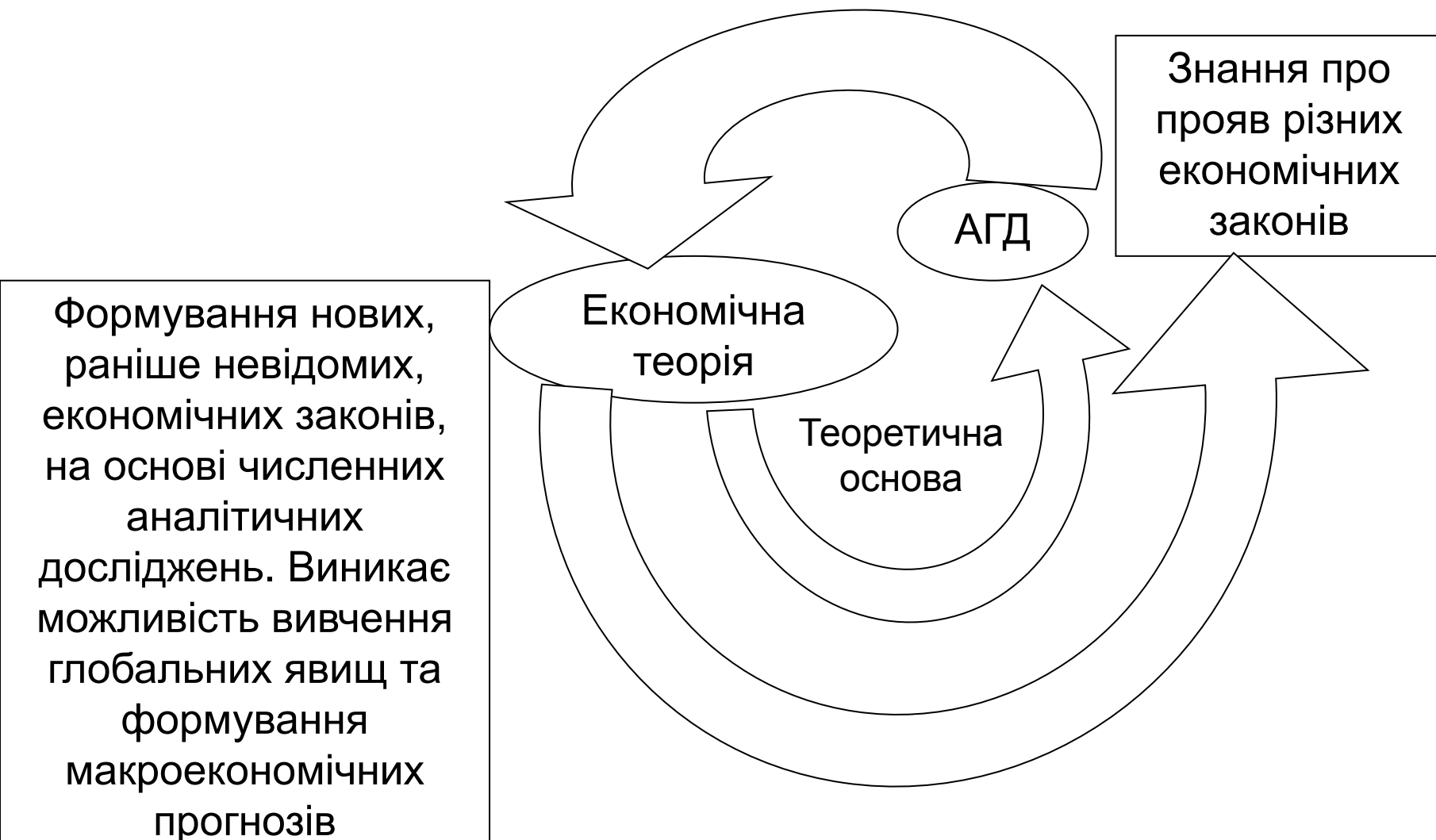
Важливою методологічною ознакою АГД є можливість не тільки встановлювати зв'язок між причинами та наслідками, але й давати їх кількісну характеристику, тобто забезпечувати зміну впливу факторів на результати діяльності. Це робить аналіз точним, а висновки обґрунтованими.

Методом АГД є системне, комплексне вивчення виміру та узагальнення впливу різних факторів на результати діяльності підприємства шляхом обробки спеціальними прийомами системи обліку та звітності та інших джерел інформації з метою підвищення ефективності функціонування та конкурентоспроможності підприємств.

Характеристика основних принципів АГД

Назва	Зміст
Державний підхід	При оцінці економічних явищ та процесів, результатів господарювання необхідно враховувати їх відповідність державній економічній, соціальній, екологічній, міжнародній політиці та законодавству.
Науковість	Базується на положеннях діалектичної теорії пізнання навколишнього світу.
Комплексність	Потребує охоплення всіх ланок фінансово-господарської діяльності підприємства з метою всебічного вивчення причинно-наслідкової залежності між економічними показниками.
Системність	Об'єкти, що вивчаються, розглядаються як динамічна система, що складається з ряду елементів, певним чином пов'язаних між собою і зовнішнім середовищем.
Об'єктивність	АГД повинен базуватись на достовірній, точній інформації.
Дієвість	Результати аналізу повинні активно використовуватися в організації роботи підприємств.
Плановість	АГД повинен проводитись систематично.
Своєчасність (оперативність)	В умовах розвитку ринку, що швидко змінюються, фармацевтичній фірмі необхідно оперативно проводити аналіз, приймати управлінські рішення, направлені на підвищення конкурентоспроможності підприємства
Демократизм	Участь у проведенні АГД широкого кола спеціалістів та працівників підприємства забезпечує повний вплив та ефективне використання внутрішніх резервів.
Ефективність	Затрати на проведення АГД повинні мати багаторазовий економічний ефект.

Взаємозв'язок економічної теорії та АГД

В економічному аналізі **методика** представляє собою сукупність аналітичних прийомів і правил дослідження економіки підприємства, що підпорядковані досягненню мети аналізу.

Розрізняють **загальну** та **часткові** методики.

Загальна методика – система досліджень, яка однаково використовується при вивченні різних об'єктів економічного аналізу у різних галузях національної економіки.

Часткові методики конкретизують загальну відносно визначеної галузі економіки, певного типу виробництва або об'єкта досліджень.

Методики проведення з комплексного АГД містять такі

розділи:

- задачі та формулювання мети аналізу, обґрунтування актуальності досліджень;
- об'єкти досліджень;
- характеристика системи показників, за допомогою якої будуть аналізуватися вищезгадані об'єкти;
- способи та прийоми оцінки достовірності джерел інформації та показників, що використовуються як об'єкт досліджень;
- рекомендації з послідовності та періодичності проведення аналітичного дослідження;
- опис способів дослідження об'єктів, що вивчаються;
- вказівка по організації АГД (характеристика служб, перелік осіб, які будуть здійснювати ті чи інші розділи аналізу);
- характеристика технічних засобів, що використовуються при проведенні та обробці результатів аналізів;
- перелік документів, які оформлюють за результатами АГД;
- користувачі результатами аналізу.

Характеристика етапів комплексного АГД

При проведенні аналізу використовується економічна, технічна та технологічна інформація.

Джерела інформації:

- облікові (показники, які відображаються у документах первинного внутрішньогосподарського (управлінського), бухгалтерського, фінансового, податкового, статистичного обліку)
- позаоблікові (Укази Президента, накази міністерств та відомств, постанови уряду, законодавчі та нормативні звіти, укази місцевих органів влади, договори, погодження за рішенням арбітражу та судових органів, рекламації, технічна та технологічна документація, рішення загальних зборів колективу, заключення аудиторських перевірок, матеріали спеціальних досліджень)
- планові (бізнес-плани, перспективні та поточні, оперативні плани розвитку)

Аналіз сучасного інструментарію комплексного АГД

Вимоги до інформаційного забезпечення АГД

аналітичність
інформації

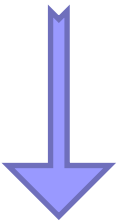
об'єктивність інформації

єдність інформації

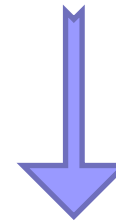
оперативність
інформації

раціональність
інформації

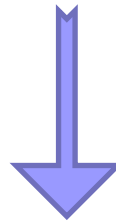
Розділи економічного аналізу торгово-фінансової діяльності аптек

Платоспроможність

Фінансова політика

Ефективність продажу

*ДЯКУЮ ЗА
УВАГУ!*

